

Alkogoldan zaharlanishdan kelib chiqadigan oqibatlar va tekshrish usullari

Qayumov Baxtiyor Allamurodovich,

Navbatova Gulnora Xodjimuratovna

Respublika sud tibbiy ekspertiza ilmiy -amaliy markazi

Surxondaryo filiali sud kimyo bo'limi ekspertlari

Muammoning dolzarbligi: Spirtli ichimliklar bilan zaharlanishni aniqlash sohasi 100 yildan ortiq bo'lib, tibbiyot, kimyo va informatika sohalarini qamrab olgan bo'lib, intoksikatsiya darajasini aniqlashning eng samarali va aniq usullarini ishlab chiqarishga qaratilgan. Ushbu sharh oltita asosiy toifaga bo'lingan alkogol bilan zaharlanish miqdorini aniqlash asboblari va usullarining rivojlanishi va hozirgi holatini taqdim etadi: taxminlar, nafas olish uchun alkogol asboblari, tana suyuqliklarini tekshirish, transdermal sensorlar, matematik algoritmlar va optik usullar

Tadqiqot maqsadi: Spirtli ichimliklar bilan zaharlanish - bu faqat qondagi alkogol kontsentratsiyasi bilan belgilanadigan standartlashtirilgan ko'rsatkich bo'lib, uning shaxsga ta'siri emas, shuning uchun etanolga muntazam ta'sir qilish natijasida yuzaga keladigan bardoshlik hisobga olinmaydi. Shunga o'xshash intoksikatsiya belgilari odamlarda kuzatilishi mumkin bo'lsa-da, alkogolga chidamlilik ta'siri kengroq aholi kontekstida yaxshi o'rganilmagan hodisa bo'lib qolmoqda.

Tekshiruv materiallari va usullari: Alkogolli zaharlanishning qisqa muddatli ta'siri bunday zararli oqibatlarga olib kelmaydi, ammo ular zararsiz emas. O'tkir intoksikatsiya saraton kasalligiga chalingan yoki hozirda antibiotiklarni qabul qilayotgan odamlarga zararli ta'sir ko'rsatishi mumkin. Jigardagi etanolning reaksiyasi yallig'lanishni keltirib chiqarishi va foydalanuvchining jigariga zarar etkazishi mumkin. O'tkir iste'mol qilish zarar etkazish xavfini tug'diradigan boshqa holatlar, ayniqsa, o'z joniga qasd qilish xavfini oshiradigan odamlarda kuzatiladi. Etanol gamma-aminobutirik kislota (GABA) retseptorlarini inhibe qilish orqali markaziy asab tizimiga ta'sir qilish orqali tanaga ta'sir qiladi .Bu kognitiv qobiliyatning pasayishiga, nutqning buzilishiga, muvozanatning yo'qolishiga va ijtimoiy inhibitsiyoning pasayishiga olib keladi. Uzoq muddatli iste'mol qilish spirtli ichimliklarni iste'mol qilish buzilishiga (AUD) olib kelishi mumkin. Bu korrelyatsiya boshqa kimyoviy nomutanosibliklar intoksikatsiya ta'siriga hissa qo'shishini ko'rsatishi mumkin. Sirka kislotasining asab tizimiga ta'siri etanol kabi chuqur o'rganilmagan va zaharlanish

ta'sirini aniqlash yoki spirtli ichimliklarni iste'mol qilishning o'ziga xos xususiyatlari bilan bog'liq bo'lgan muhim tarkibiy qism bo'lishi mumkin.

Xulosa: Transdermal sensorlar, shuningdek, sub'ekt bilan hamkorlik qilishning iloji bo'lmagan, nafas olish yoki qon namunasini olish mumkin bo'lmagan hollarda ham foydalidir. Biroq, ilgari muhokama qilingan sensorlar faqat ular asoslangan farmakokinetik model kabi yaxshi va modeldan har qanday farq o'lchash xatosini oshiradi. Transdermal sensorlar, shuningdek, taqiladigan texnologiya yordamida spirtli ichimliklarni shaxsiy sinovdan o'tkazish uchun noyob imkoniyatni taqdim etadi. Etanol sinovida elektrokimyoviy/enzimatik asboblarni kichiklashtirish mumkin bo'lsa-da, kimyoviy/enzimatik sensorlardan foydalanish bunday sensorlarning ishlash muddati bilan bog'liq noyob kamchilikni keltirib chiqaradi